

SMĚRNICE RADY 2005/85/ES

ze dne 1. prosince 2005

o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na první odstavce, bod 1 písm. d) článku 63 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Společná azylová politika, včetně společného evropského azylového systému, je nedílnou součástí cíle Evropské unie spočívajícího v postupném vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva otevřeného těm, kdo pod tlakem okolností oprávněně hledají ochranu ve Společenství.
- (2) Evropská rada se na zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému, založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967 (dále jen „Ženevská úmluva“), a potvrdila tak zásadu nenavrácení a zajištění toho, že nikdo není vrácen zpět tam, kde by byl vystaven pronásledování.
- (3) Podle závěrů z Tampere by měl společný evropský azylový systém v krátké době zahrnovat společné normy pro spravedlivé a účinné azylové řízení v členských státech a z dlouhodobého pohledu pravidla Společenství vedoucí ke společnému azylovému řízení v Evropském společenství.

- (4) Minimální normy pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka stanovené touto směrnicí jsou tak prvním opatřením pro azylová řízení.
- (5) Hlavním cílem této směrnice je zavést ve Společenství minimální rámec pro řízení o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka.
- (6) Sbližování pravidel pro řízení o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka by mělo pomoci omezit druhotný pohyb žadatelů o azyl mezi členskými státy v případech, kdy by tento pohyb byl způsoben rozdíly v právních rámcích.
- (7) Z povahy minimálních norem přirozeně vyplývá, že členské státy jsou oprávněny přijmout nebo zachovat příznivější ustanovení pro státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti žádající členský stát o mezinárodní ochranu, pokud se má za to, že taková žádost je podána z toho důvodu, že dotyčná osoba je uprchlíkem ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy.
- (8) Tato směrnice ctí základní práva a zachovává zásady uznané zejména v Listině základních práv Evropské unie.
- (9) Pokud jde o zacházení s osobami, které spadají do oblasti působnosti této směrnice, jsou členské státy vázány nástroji mezinárodního práva, jejichž smluvními stranami jsou a které zakazují diskriminaci.
- (10) Je důležité, aby rozhodnutí o všech žádostech o azyl byla přijímána na základě skutečností a v prvním stupni orgány, jejichž pracovníci mají patřičné znalosti nebo potřebné školení v oblasti azylových a uprchlických záležitostí.
- (11) Je v zájmu členských států i žadatelů o azyl, aby bylo o žádosti o azyl rozhodnuto co možná nejdříve. Organizace vyřizování žádostí o azyl by měla být ponechána na uvážení členských států tak, aby podle svých vnitrostátních potřeb mohly upřednostnit nebo urychlit vyřízení jakékoli žádosti s přihlédnutím k normám uvedeným v této směrnici.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 62, 27.2.2001, s. 231 a Úř. věst. C 291, 26.11.2002, s. 143.

⁽²⁾ Úř. věst. C 77, 28.3.2002, s. 94.

⁽³⁾ Úř. věst. C 193, 10.7.2001, s. 77. Stanovisko vydané na základě nepovinné konzultace.

- (12) Pojem veřejného pořádku může zahrnovat odsouzení za spáchání závažného trestného činu.
- (13) V zájmu správného uznání osob, jež potřebují ochranu jako uprchlíci ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy, by měl mít každý žadatel – až na určité výjimky – účinný přístup k řízení, možnost spolupracovat a řádně komunikovat s příslušnými orgány tak, aby mohl předkládat důležité skutečnosti o svém případě, a dostatečné procesní záruky pro sledování svého případu v průběhu všech etap řízení. Kromě toho by v rámci posuzování žádosti o azyl mělo být žadateli obvykle poskytnuto alespoň právo na setrvání až do vynesení rozhodnutí rozhodovacím orgánem, přístup ke službám tlumočnicka pro předložení svého případu při pohovoru s orgány, možnost komunikovat se zástupcem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) nebo s jinou organizací pracující v jeho zastoupení, právo na příslušné vyrozumění o rozhodnutí a o tom, jaké věcné a právní důvody k danému rozhodnutí vedly, možnost konzultovat s právním nebo jiným poradcem a právo být informován o svém právním postavení v rozhodujících okamžicích během řízení, a to v jazyce, o němž lze oprávněně předpokládat, že mu žadatel rozumí.
- (14) Dále by měly být stanoveny zvláštní procesní záruky pro nezletilé osoby bez doprovodu vzhledem k jejich zranitelnosti. V této souvislosti by se měly členské státy řídit především nejlepšími zájmy dítěte.
- (15) Pokud žadatel podá následnou žádost bez předložení nových důkazů nebo důvodů, bylo by nepřiměřené stanovit členským státům povinnost provést nové posouzení v plném rozsahu. V těchto případech by členské státy měly mít možnost volby z postupů, které zahrnují výjimky ze záruk běžně poskytovaných žadatelům.
- (16) Mnoho žádostí o azyl je podáváno na hranicích nebo v tranzitním prostoru členského státu ještě před rozhodnutím o vstupu žadatele. Členské státy by měly mít možnost zachovat stávající postupy přizpůsobené zvláštní situaci těchto žadatelů na hranicích. Pro tyto okolnosti by se měla stanovit společná pravidla o možných výjimkách ze záruk běžně poskytovaných žadatelům. Řízení na hranicích by se mělo zejména vztahovat na ty žadatele, kteří nesplňují podmínky vstupu na území členských států.
- (17) Rozhodujícím faktorem pro odůvodněnost žádosti o azyl je bezpečí žadatele v zemi jeho původu. Pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou s domněnkou, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud tento žadatel nepředloží závažné údaje svědčící o opaku.
- (18) Vzhledem k dosažené úrovni harmonizace při uznávání státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti za uprchlíky je třeba stanovit společná kritéria pro označování třetích zemí za bezpečné země původu.
- (19) Pokud je Rada přesvědčena, že tato kritéria jsou pro určitou zemi původu splněna, a v důsledku toho tuto zemi zahrnuje do společného minimálního seznamu bezpečných zemí původu, který má být na základě této směrnice přijat, měly by mít členské státy povinnost posuzovat žádosti osob se státní příslušností dané země nebo osob bez státní příslušnosti, jež předtím v této zemi obvykle pobývaly, na základě vyvratitelné domněnky o bezpečnosti dané země. S ohledem na politický význam označení zemí původu za bezpečné, zejména vzhledem k důsledkům hodnocení situace v oblasti lidských práv v zemi původu a jeho vlivu na politiky Evropské unie v oblasti vnějších vztahů, by měla Rada přijímat jakékoli rozhodnutí o vytvoření nebo změně seznamu po konzultaci s Evropským parlamentem.
- (20) Z postavení Bulharska a Rumunska jako kandidátských zemí na přistoupení k Evropské unii a z pokroku, jehož tyto země v přípravě na členství dosáhly, vyplývá, že pro účely této směrnice by měly být až do dne svého přistoupení k Evropské unii pokládány za bezpečné země původu.
- (21) Označení třetí země jako bezpečné země původu pro účely této směrnice nemůže být absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země. Hodnocení, z něhož toto označení vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v dotyčné zemi shledáni odpovědnými. Proto je důležité, aby v případě, kdy žadatel prokáže, že v jeho konkrétní situaci existují vážné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou, nebylo označení této země jako bezpečné považováno v jeho případě za významné.

- (22) Členské státy by měly všechny žádosti zhodnotit po věcné stránce, tj. posoudit, zda dotyčný žadatel může být uznán za uprchlíka podle směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu tohoto postavení⁽¹⁾, pokud tato směrnice nestanoví jinak, zejména v případech, kdy lze důvodně předpokládat, že posouzení provede nebo dostatečnou ochranu poskytne jiná země. Členské státy by zejména neměly mít povinnost hodnotit věcnou stránku žádosti o azyl, pokud první země azylu přiznala žadateli postavení uprchlíka nebo mu poskytla jinou dostatečnou ochranu a žadatel bude touto zemí převzat zpět.
- (23) Členské státy by rovněž neměly mít povinnost hodnotit věcnou stránku žádosti o azyl, jestliže lze důvodně předpokládat, že žadatel s ohledem na vazbu k některé třetí zemi ve smyslu vnitrostátních právních předpisů může požádat o ochranu v této třetí zemi. Členské státy by takto měly postupovat pouze tehdy, pokud by v dané třetí zemi byl tento konkrétní žadatel v bezpečí. V zájmu zamezení druhotného pohybu žadatelů by měly být stanoveny společné zásady, na základě nichž členské státy pokládají nebo označují třetí země za bezpečné.
- (24) S ohledem na některé evropské třetí země s obzvláště vysokou úrovní dodržování lidských práv a ochrany uprchlíků by členské státy dále měly mít možnost neposuzovat žádosti o azyl týkající se žadatelů, kteří vstoupili na jejich území z těchto evropských třetích zemí, nebo je neposuzovat v plném rozsahu. S ohledem na možné důsledky pro žadatele při omezeném nebo neprovedeném posouzení by se toto uplatnění pojetí bezpečné třetí země mělo omezit na případy týkající se třetích zemích, u nichž je Rada přesvědčena o splnění vysoké úrovně bezpečnosti dotyčné třetí země ve smyslu této směrnice. V této věci by měla Rada přijímat rozhodnutí po konzultaci s Evropským parlamentem.
- (25) Z povahy společných norem týkajících se obou pojetí bezpečné třetí země podle této směrnice vyplývá, že praktické použití těchto pojetí závisí na tom, zda dotyčná třetí země povolí danému žadateli vstup na své území.
- (26) Pokud jde o odnětí postavení uprchlíka, měly by členské státy zajistit, aby osoby požívající postavení uprchlíka byly řádně informovány o možnosti opětovného posouzení jejich postavení a měly možnost předložit své stanovisko dříve, než orgány přijmou odůvodněné rozhodnutí o odejmutí jejich postavení. Od těchto záruk by však mělo být možné upustit tam, kde důvody pro zánik postavení uprchlíka nesouvisí se změnou podmínek, na nichž bylo přiznání tohoto postavení založeno.
- (27) Skutečnost, že rozhodnutí o žádosti o azyl a odnětí postavení uprchlíka musí podléhat účinnému oprávněnému prostředku před soudem nebo tribunálem ve smyslu článku 234 Smlouvy, odráží jednu ze základních zásad práva Společenství. Účinnost oprávněného prostředku, rovněž s ohledem na posouzení důležitých skutečností, závisí na správním a soudním systému jednotlivých členských států jako celku.
- (28) Podle článku 64 Smlouvy nemá tato směrnice vliv na výkon odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.
- (29) Tato směrnice se nezabývá postupy upravenými nařízením Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států⁽²⁾.
- (30) Provádění této směrnice by mělo být hodnoceno v pravidelných lhůtách nepřesahujících dva roky.
- (31) Jelikož cíle této směrnice, totiž stanovení minimálních norem pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států a proto jej z důvodu rozsahu nebo účinků činnosti může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je pro dosažení uvedeného cíle nezbytné.
- (32) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, vyjádřilo Spojené království dopisem ze dne 24. ledna 2001 přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

(1) Úř. věst. L 304, 30.9.2004, s. 12.

(2) Úř. věst. L 50, 25.2.2003, s. 1.

(33) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irsku, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, vyjádřilo Irsko dopisem ze dne 14. února 2001 přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

(34) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko nepodílí na přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Účel

Účelem této směrnice je stanovit minimální normy pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „Ženevskou úmluvou“ Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967;
- b) „žádostí“ nebo „žádostí o azyl“ žádost podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, kterou lze vykládat jako žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany členským státem podle Ženevské úmluvy. Za žádost o azyl se považuje každá žádost o mezinárodní ochranu, pokud dotyčná osoba nepožaduje výslovně jinou formu ochrany, o kterou lze žádat odděleně;
- c) „žadatelem“ nebo „žadatelem o azyl“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která podala žádost o azyl, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto;
- d) „pravomocným rozhodnutím“ rozhodnutí, zda je státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti přiznáno postavení uprchlíka na základě směrnice 2004/83/ES a které s výhradou přílohy III této směrnice již nepodléhá opravnému prostředku podle kapitoly V této směrnice bez ohledu na to, zda takový opravný prostředek

vede k tomu, že žadateli může být až do rozhodnutí o opravném prostředku dovoleno setrvat v dotyčném členském státě;

- e) „rozhodujícím orgánem“ s výhradou přílohy I kvazisoudní nebo správní orgán členského státu odpovědný za posuzování žádostí o azyl a příslušný k přijímání rozhodnutí v prvním stupni v těchto případech;
- f) „uprchlíkem“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která splňuje požadavky článku 1 Ženevské úmluvy, jak jsou stanoveny ve směrnici 2004/83/ES;
- g) „postavením uprchlíka“ uznání státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti členským státem za uprchlíka;
- h) „nezletilou osobou bez doprovodu“ osoba mladší 18 let, jež vstupuje na území členských států bez doprovodu zletilé osoby, která za ni podle práva nebo podle zvyklostí odpovídá, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takové osoby; tato definice zahrnuje i nezletilou osobu, jež je ponechána bez doprovodu po vstupu na území členských států;
- i) „zástupcem“ osoba jednající jménem organizace zastupující nezletilou osobu bez doprovodu jako zákonný opatrovník, osoba jednající jménem vnitrostátní organizace, která odpovídá za péči a blaho nezletilých osob, nebo jiné patřičné zastoupení určené k zajištění zájmů nezletilé osoby;
- j) „odnětím postavení uprchlíka“ rozhodnutí příslušného orgánu odejmout, ukončit platnost nebo zamítnout prodloužení platnosti postavení uprchlíka podle směrnice Rady 2004/83/ES;
- k) „setrváním v členském státě“ setrvání na území členského státu, ve kterém byla žádost o azyl podána nebo se posuzuje, a to včetně hranice nebo tranzitních prostor.

Článek 3

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na všechny žádosti o azyl podané na území členského státu, včetně hranic nebo tranzitních prostor, a na odnětí postavení uprchlíka.
2. Tato směrnice se nevztahuje na žádosti o diplomatický nebo územní azyl podané u zastupitelských úřadů členských států.

3. Pokud členské státy použijí nebo zavedou řízení, v rámci kterého se žádosti o azyl posuzují jako žádosti na základě Ženevské úmluvy a zároveň jako žádosti o poskytnutí jiného druhu mezinárodní ochrany podané za okolností uvedených v článku 15 směrnice 2004/83/ES, použijí tuto směrnici během celého řízení.

4. Členské státy mohou dále rozhodnout, že se tato směrnice použije při rozhodování o žádostech o jakýkoliv druh mezinárodní ochrany.

Článek 4

Odpovědné orgány

1. Členské státy určí pro všechna řízení rozhodující orgán, který bude odpovědný za přiměřené posouzení žádostí podle této směrnice, zejména podle čl. 8 odst. 2 a článku 9.

V souladu s čl. 4 odst. 4 nařízení (ES) č. 343/2003 se žádostmi o azyl podanými v členském státě u orgánů jiného členského státu, které v tomto členském státě provádějí imigrační kontroly, zabývá členský stát, na jehož území byla žádost podána.

2. Členské státy však mohou stanovit, že pro tyto činnosti je příslušný jiný orgán:

- a) zpracování žádostí, ve kterých se zvažuje přemístění žadatele o azyl do jiného státu podle pravidel o stanovení kritérií a postupů pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl, až do doby, kdy dojde k přemístění nebo kdy požádaný stát odmítne žadatele převzít nebo převzít zpět;
- b) rozhodování o žádosti s přihlédnutím k vnitrostátním bezpečnostním předpisům, pokud před tímto rozhodnutím proběhne konzultace s rozhodujícím orgánem o tom, zda žadatel může být uznán za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES;
- c) předběžné posuzování podle článku 32, pokud má tento orgán přístup ke spisu žadatele týkajícímu se předchozí žádosti;
- d) zpracování žádostí v rámci řízení podle čl. 35 odst. 1;
- e) zamítnutí povolení ke vstupu v rámci řízení podle čl. 35 odst. 2 až 5, v souladu s uvedenými ustanoveními a za podmínek v nich stanovených;

f) zjištění podle článku 36, že žadatel usiluje o vstup do členského státu nebo do něj vstoupil z bezpečné třetí země, v souladu s uvedeným článkem a za podmínek v něm stanovených.

3. Členské státy zajistí, aby v případě určení orgánů podle odstavce 2 měli pracovníci těchto orgánů patřičné znalosti nebo aby jim bylo poskytnuto odpovídající školení, aby mohli při provádění této směrnice plnit své povinnosti.

Článek 5

Příznivější ustanovení

Členské státy mohou zavést nebo zachovat příznivější normy pro řízení o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka, jsou-li takovéto normy slučitelné s touto směrnicí.

KAPITOLA II

ZÁKLADNÍ ZÁSADY A ZÁRUKY

Článek 6

Přístup k řízení

1. Členské státy mohou požadovat, aby se žádosti o azyl podávaly osobně nebo na určeném místě.

2. Členské státy zajistí, aby každá zletilá osoba způsobilá k právním úkonům měla právo podat svým jménem žádost o azyl.

3. Členské státy mohou stanovit, že žadatel může podat žádost jménem na něm závislých osob. V těchto případech členské státy zajistí, aby závislé zletilé osoby souhlasily s podáním žádosti jejich jménem, a pokud souhlas neudělí, aby mohly podat žádost vlastním jménem.

Souhlas se vyžaduje v době podání žádosti nebo nejpozději při osobním pohovoru se závislou zletilou osobou.

4. Členské státy mohou ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit případy, kdy:

- a) může nezletilá osoba podat žádost vlastním jménem;
- b) musí žádost nezletilé osoby bez doprovodu podat zástupce podle čl. 17 odst. 1 písm. a);

c) se podání žádosti o azyl považuje zároveň za podání žádosti o azyl pro všechny nesezdané nezletilé osoby.

informace měli k dispozici pracovníci odpovědní za posuzování žádostí a rozhodování o nich;

5. Členské státy zajistí, aby orgány, na které se pravděpodobně obrátí osoba, která chce podat žádost o azyl, dokázaly takovéto osobě poradit, jak a kde může takovou žádost podat, nebo mohou od těchto orgánů vyžadovat, aby žádosti postoupily příslušnému orgánu.

c) pracovníci, kteří žádosti posuzují a rozhodují o nich, měli patřičné znalosti příslušných norem v oblasti azylového a uprchlického práva.

Článek 7

Právo setrvat v členském státě až do posouzení žádosti

1. Žadatelé mohou v členském státě setrvat výlučně za účelem řízení do doby, než rozhodující orgán vydá rozhodnutí v řízení v prvním stupni podle kapitoly III. Toto právo setrvat nezakládá nárok na povolení k pobytu.

3. Orgány uvedené v kapitole V mají prostřednictvím rozhodujícího orgánu nebo žadatele či jiným způsobem přístup k obecným informacím uvedeným v odst. 2 písm. b), které jsou nezbytné pro plnění jejich úkolů.

2. Členské státy mohou učinit výjimku pouze tehdy, pokud v souladu s články 32 a 34 nebude následná žádost dále posuzována nebo pokud osobu předají, případně vydají, na základě závazků podle evropského zatýkacího rozkazu⁽¹⁾ či z jiných důvodů jinému členskému státu, nebo třetí zemi či mezinárodnímu trestnímu soudu či tribunálu.

4. Členské státy mohou stanovit pravidla týkající se překladu dokumentů potřebných pro posuzování žádostí.

Článek 9

Požadavky na rozhodnutí rozhodujícího orgánu

1. Členské státy zajistí, aby rozhodnutí o žádostech o azyl byla vydávána písemně.

Článek 8

Požadavky na posuzování žádostí

1. Aniž je dotčen čl. 23 odst. 4 písm. i), členské státy zajistí, aby žádosti o azyl nebyly zamítnuty nebo vyloučeny z posuzování pouze proto, že nebyly podány co nejdříve.

2. Členské státy rovněž zajistí, aby v případě zamítnutí žádosti bylo rozhodnutí věcně a právně odůvodněno a písemně byla poskytnuta informace o opravných prostředcích proti zamítavému rozhodnutí.

2. Členské státy zajistí, aby rozhodující orgán rozhodl o žádostech o azyl po přiměřeném posouzení. Za tímto účelem členské státy zajistí, aby

Členské státy nemusí v rozhodnutí uvádět důvody, proč nebylo přiznáno postavení uprchlíka, je-li žadateli přiznáno postavení poskytující podle vnitrostátního práva a práva Společenství stejná práva a výhody jako postavení uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES. V těchto případech členské státy zajistí, aby důvody, proč nebylo přiznáno postavení uprchlíka, byly uvedeny ve spisu žadatele a aby měl žadatel na žádost ke svému spisu přístup.

a) žádosti byly posuzovány jednotlivě, objektivně a nestranně a aby o nich bylo stejným způsobem rozhodováno;

b) byly získávány přesné a aktuální informace z různých zdrojů, např. z Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), týkající se obecné situace v zemích původu žadatelů o azyl a případně v zemích jejich průjezdu, a aby tyto

Členské státy rovněž nemusí v souvislosti se zamítavým rozhodnutím písemně informovat o opravných prostředcích proti takovému rozhodnutí, pokud byl žadatel o této věci informován již dříve písemně nebo elektronickými prostředky, k nimž má přístup.

⁽¹⁾ Viz rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/JVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).

3. Pro účely čl. 6 odst. 3 mohou členské státy vydat jedno rozhodnutí, které se týká všech závislých osob, zakládá-li se žádost na stejných důvodech.

Článek 10

Záruky pro žadatele o azyl

1. S ohledem na postupy stanovené v kapitole III členské státy zajistí, aby všichni žadatelé o azyl měli tyto záruky:

- a) jsou informováni v jazyce, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, o průběhu řízení a o svých právech a povinnostech během řízení a možných důsledcích, pokud tyto povinnosti nesplní a nebudou s orgány spolupracovat. Jsou informováni o časovém rámci a o možnostech, jak splnit povinnost předložit údaje uvedené v článku 4 směrnice 2004/83/ES. Tyto informace se poskytnou včas, aby mohli využít práva zaručená touto směrnicí a splnit povinnosti uvedené v článku 11;
- b) je jim k dispozici tlumočnický, kdykoli je to nutné, aby mohli příslušným orgánům předložit svůj případ. Členské státy považují za nutné poskytnout služby tlumočnicka přinejmenším tehdy, pozve-li rozhodující orgán žadatele k pohovoru podle článků 12 a 13 a nelze-li bez těchto služeb zajistit přiměřenou komunikaci. V tomto případě a v ostatních případech, kdy příslušné orgány žadatele předvolají, jsou služby tlumočnicka hrazeny z veřejných prostředků;
- c) nesmí jim být odepřena možnost spojit se s UNHCR nebo jinou organizací pracující jménem UNHCR na území členského státu na základě dohody s dotyčným členským státem;
- d) rozhodnutí rozhodujícího orgánu o jejich žádosti o azyl je jim oznámeno v přiměřené době. Zastupuje-li žadatele právní zástupce nebo jiný poradce, mohou členské státy vyrozumět o rozhodnutí místo žadatele o azyl tohoto právního zástupce nebo poradce;
- e) jsou informováni o výsledku rozhodnutí rozhodujícího orgánu v jazyce, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, nezastupuje-li je nebo nepomáhá-li jim právní zástupce nebo jiný poradce a není-li k dispozici bezplatná právní pomoc. Poskytnutá informace zahrne informaci o opravných prostředcích proti zamítavému rozhodnutí v souladu s čl. 9 odst. 2.

2. S ohledem na postupy stanovené v kapitole V členské státy zajistí, aby všichni žadatelé o azyl měli záruky, které jsou rovnocenné zárukám uvedeným v odst. 1 písm. b), c) a d) tohoto článku.

Článek 11

Povinnosti žadatelů o azyl

1. Členské státy mohou žadatelům o azyl uložit povinnost spolupracovat s příslušnými orgány, je-li to nezbytné pro zpracování žádosti.

2. Členské státy mohou zejména stanovit, že

- a) žadatelé o azyl jsou povinni se neprodleně nebo ve stanovené době hlásit u příslušných orgánů nebo se k nim dostavit osobně;
- b) žadatelé o azyl musejí předat doklady, které vlastní a které jsou důležité pro posouzení žádosti, např. své pasy;
- c) žadatelé o azyl musejí informovat příslušné orgány co nejdříve o místě svého současného pobytu nebo adrese a o změně tohoto místa nebo adresy. Členské státy mohou stanovit, že žadatel musí přijímat sdělení na jím posledně uvedeném místě pobytu nebo adrese;
- d) příslušné orgány mohou provést osobní prohlídku žadatele a prohlídku věcí, které má u sebe;
- e) příslušné orgány mohou pořídit fotografii žadatele a
- f) příslušné orgány mohou zaznamenávat ústní výpovědi žadatele, pokud o tom byl předem informován.

Článek 12

Osobní pohovor

1. Dříve než rozhodující orgán vydá rozhodnutí, poskytne se žadateli o azyl příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o azyl s osobou, která je podle vnitrostátních právních předpisů k vedení takového pohovoru příslušná.

Členské státy mohou rovněž poskytnout příležitost k osobnímu pohovoru každé zletilé závislé osobě uvedené v čl. 6 odst. 3.

Členské státy mohou ve vnitrostátních právních předpisech stanovit případy, kdy se příležitost k osobnímu pohovoru poskytuje nezletilé osobě.

2. Osobní pohovor nemusí být proveden, pokud:
- rozhodující orgán může na základě dostupných důkazů vydat kladné rozhodnutí nebo
 - příslušný orgán již měl se žadatelem schůzku s cílem pomoci mu při podání žádosti a předložení potřebných informací k žádosti podle čl. 4 odst. 2 směrnice 2004/83/ES nebo
 - rozhodující orgán považuje na základě úplného posouzení informací, které žadatel poskytl, žádost za nedůvodnou v případech, na které se vztahují okolnosti uvedené v čl. 23 odst. 4 písm. a), c), g), h) a j).

3. Osobní pohovor nemusí být rovněž proveden, nelze-li ho přiměřeně uskutečnit, zejména pokud se příslušný orgán domnívá, že žadatel není vzhledem k přetrvávající situaci, na níž nemá vliv, k pohovoru způsobilý nebo jej nemůže absolvovat. V případě pochybností si členské státy mohou vyžádat lékařské nebo psychologické potvrzení.

Neposkytne-li členský stát podle tohoto odstavce příležitost k osobnímu pohovoru žadateli, nebo případně závislé osobě, přijmou se přiměřená opatření pro to, aby žadatel nebo závislá osoba mohli předložit další údaje.

4. Neprovedení osobního pohovoru podle tohoto článku nebrání rozhodujícímu orgánu, aby o žádosti o azyl rozhodl.

5. Neprovedení osobního pohovoru podle odst. 2 písm. b) a c) a odstavce 3 nesmí rozhodnutí rozhodujícího orgánu nepříznivě ovlivnit.

6. Bez ohledu na čl. 20 odst. 1 mohou členské státy při rozhodování o žádosti o azyl vzít v úvahu skutečnost, že se žadatel bez vážných důvodů nedostavil k osobnímu pohovoru.

Článek 13

Požadavky na osobní pohovor

1. Osobní pohovor se zpravidla uskutečňuje v nepřítomnosti rodinných příslušníků, ledaže rozhodující orgán považuje jejich přítomnost za nezbytnou pro přiměřené posouzení.

2. Osobní pohovor se uskutečňuje za podmínek, které zajistí odpovídající důvěrnost.

3. Členské státy přijmou vhodná opatření pro zajištění toho, aby se osobní pohovory uskutečňovaly za podmínek umožňujících žadatelům předložit v úplnosti důvody své žádosti. Za tímto účelem členské státy

a) zajistí, aby osoba, která pohovor vede, byla dostatečně způsobilá k zohlednění osobních nebo obecných okolností žádosti, včetně kulturního původu žadatele nebo jeho zranitelnosti, je-li to možné, a

b) vyberou tlumočníka, který je schopen zajistit přiměřenou komunikaci mezi žadatelem a osobou, která pohovor vede. Komunikace nemusí nutně probíhat v jazyce, který žadatel o azyl upřednostňuje, existuje-li jiný jazyk, o němž lze důvodně předpokládat, že mu žadatel rozumí a je v něm schopen komunikovat.

4. Členské státy mohou stanovit pravidla týkající se přítomnosti třetích stran při osobním pohovoru.

5. Tento článek se použije rovněž na schůzky uvedené v čl. 12 odst. 2 písm. b).

Článek 14

Status protokolu o osobním pohovoru v řízení

1. Členské státy zajistí, aby o každém osobním pohovoru byl vyhotoven písemný protokol obsahující alespoň údaje týkající se žádosti, jak je žadatel předložil podle čl. 4 odst. 2 směrnice 2004/83/ES.

2. Členské státy zajistí, aby žadatelé měli včas přístup k protokolu o osobním pohovoru. Je-li přístup poskytnut až po vydání rozhodnutí rozhodujícího orgánu, členské státy zajistí, aby byl přístup umožněn co nejdříve tak, aby bylo možno ve stanovené lhůtě připravit a podat opravný prostředek.

3. Členské státy mohou vyžadovat souhlas žadatele s obsahem protokolu o osobním pohovoru.

Pokud žadatel odmítne obsah protokolu schválit, uvedou se důvody odmítnutí ve spisu žadatele.

Odmítne-li žadatel schválit obsah protokolu, nebrání to rozhodujícímu orgánu, aby o jeho žádosti rozhodl.

4. Tento článek se použije rovněž na schůzky uvedené v čl. 12 odst. 2 písm. b).

Článek 15

Právo na právní pomoc a zastoupení

1. členské státy žadatelům o azyl umožní, aby se na své náklady mohli v záležitostech týkajících se jejich žádostí o azyl účinně radit s právním zástupcem nebo jiným poradcem, který je podle vnitrostátních právních předpisů jako takový přípustný nebo povolený.

2. V případě zamítavého rozhodnutí rozhodujícího orgánu členské státy zajistí, aby s výhradou ustanovení odstavce 3 byla na žádost poskytnuta bezplatná právní pomoc nebo zastoupení.

3. členské státy mohou ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit, že bezplatná právní pomoc nebo zastoupení se poskytne:

- a) pouze pro řízení před soudem nebo tribunálem podle kapitoly V a nikoli pro následné opravné prostředky podle vnitrostátních právních předpisů, včetně nového projednání opravného prostředku po následném opravném prostředku nebo
- b) pouze těm osobám, které nemají dostatečné finanční prostředky nebo
- c) pouze pro právní zástupce nebo jiné poradce, kteří jsou vnitrostátními právními předpisy výslovně určeni k tomu, aby žadatelům o azyl pomáhali nebo je zastupovali nebo
- d) pouze tehdy, má-li opravný prostředek naději na úspěch.

členské státy zajistí, aby právní pomoc nebo zastoupení podle písmena d) nebylo svévolně omezováno.

4. členské státy mohou stanovit pravidla pro podávání a zpracování žádostí o právní pomoc nebo zastupování.

5. členské státy mohou rovněž

- a) stanovit pro poskytování bezplatné právní pomoci nebo zastoupení peněžní nebo časová omezení, pokud tato

omezení svévolně neomezují přístup k právní pomoci nebo zastoupení;

- b) stanovit, že ohledně poplatků a jiných nákladů nebude žadatelům poskytnuto příznivější zacházení, než je zacházení obecně poskytované v záležitostech týkajících se právní pomoci vlastním státním příslušníkům.

6. členské státy mohou požadovat, aby jim žadatel zcela nebo částečně uhradil vynaložené výdaje, pokud se jeho finanční situace značně zlepšila nebo pokud bylo rozhodnutí o poskytnutí těchto plnění přijato na základě nepravdivých informací, které žadatel předložil.

Článek 16

Rozsah právní pomoci a zastoupení

1. členské státy zajistí, aby právní zástupce nebo jiný poradce, který je podle vnitrostátních právních předpisů jako takový přípustný nebo povolený a který v souladu s těmito předpisy žadateli o azyl pomáhá nebo ho zastupuje, měl přístup k informacím uvedeným ve spisu žadatele, které mohou posuzovat orgány uvedené v kapitole V, jsou-li tyto informace důležité pro posouzení žádosti.

členské státy mohou učinit výjimku, pokud by vyjádření informací nebo zdrojů ohrozilo bezpečnost státu, bezpečnost organizací nebo osob poskytujících informace nebo bezpečnost osob, jichž se informace týkají, nebo pokud by byly ohroženy zájmy šetření v souvislosti s posuzováním žádostí o azyl příslušnými orgány členských států nebo mezinárodní vztahy členských států. V těchto případech mají přístup k dotýkajícím informacím nebo zdrojům orgány uvedené v kapitole V, pokud není přístup vyloučen z důvodu bezpečnosti státu.

2. členské státy zajistí, aby právní zástupce nebo jiný poradce, který žadateli o azyl pomáhá nebo ho zastupuje, měl přístup do uzavřených oblastí, např. zajišťovacích zařízení nebo tranzitních prostor, aby se mohl s žadatelem radit. členské státy mohou v souladu s vnitrostátními právními předpisy omezit možnost navštívit žadatele v uzavřených oblastech jen tehdy, je-li to objektivně nutné z důvodu bezpečnosti, veřejného pořádku nebo správy této oblasti nebo k zajištění účinného posouzení žádosti, a to pokud tím přístup právního zástupce nebo jiného poradce není podstatně omezen nebo znemožněn.

3. Aniž je dotčen tento článek nebo čl. 17 odst. 1 písm. b), členské státy mohou stanovit pravidla týkající se přítomnosti právních zástupců nebo jiných poradců při všech pohovorech v rámci řízení.

4. členské státy mohou stanovit, že si žadatel může přivést k osobnímu pohovoru právního zástupce nebo jiného poradce, který je podle vnitrostátních právních předpisů jako takový přípustný nebo povolený.

Členské státy mohou vyžadovat, aby byl žadatel u osobního pohovoru přítomen, i když ho podle vnitrostátních právních předpisů zastupuje takový právní zástupce nebo poradce, a mohou požadovat, aby žadatel odpovídal na otázky osobně.

Nepřítomnost právního zástupce nebo jiného poradce nebrání příslušnému orgánu v tom, aby s žadatelem provedl osobní pohovor.

Článek 17

Záruky pro nezletilé osoby bez doprovodu

1. S ohledem na všechny postupy stanovené v této směrnici a aniž jsou dotčeny články 12 a 14, členské státy:

- a) přijmou co nejdříve opatření pro zajištění toho, aby nezletilou osobu bez doprovodu při posuzování žádosti zastupoval zástupce nebo jí byl nápomocen. Tímto zástupcem může být také zástupce uvedený v článku 19 směrnice 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl⁽¹⁾;
- b) zajistí, aby zástupce mohl nezletilou osobu bez doprovodu informovat o významu a možných důsledcích osobního pohovoru a případně o tom, jak se má na osobní pohovor připravit. Členské státy zástupci umožní, aby se tohoto pohovoru zúčastnil a aby v rámci stanoveném osobou, která pohovor vede, kladl otázky nebo činil připomínky.

Členské státy mohou vyžadovat přítomnost nezletilých osob bez doprovodu u osobních pohovorů i tehdy, je-li přítomen zástupce.

2. Členské státy mohou upustit od ustanovení zástupce, pokud nezletilá osoba bez doprovodu:

- a) se vši pravděpodobností dosáhne zletilosti před rozhodnutím v prvním stupni nebo
- b) může sama využít bezplatně právního zástupce nebo jiného poradce, který je podle vnitrostátních právních předpisů jako takový přípustný, aby plnil uvedené úkoly zástupce nebo

c) je nebo byl/a ženatý/vdaná.

3. Členské státy mohou v souladu s právními předpisy platnými k 1. prosinci 2005 rovněž upustit od ustanovení zástupce, pokud je nezletilá osoba bez doprovodu starší 16 let, ledaže není schopna se bez zástupce svou žádostí zabývat.

4. Členské státy zajistí, aby:

- a) osobní pohovor k žádosti o azyl s nezletilou osobou bez doprovodu podle článků 12, 13 a 14 vedla osoba s potřebnými znalostmi o zvláštních potřebách nezletilých osob;
- b) rozhodnutí rozhodujícího orgánu o žádosti nezletilé osoby bez doprovodu připravil pracovník s potřebnými znalostmi o zvláštních potřebách nezletilých osob.

5. Členské státy mohou v rámci posuzování žádosti o azyl použít k určení věku nezletilých osob bez doprovodu lékařské vyšetření.

Je-li použito lékařské vyšetření, členské státy zajistí, aby:

- a) nezletilé osoby bez doprovodu byly informovány před posouzením své žádosti o azyl a v jazyce, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, o možnosti určení jejich věku pomocí lékařského vyšetření. To zahrnuje informaci o způsobu vyšetření a možných důsledcích výsledku lékařského vyšetření na posouzení žádosti o azyl, jakož i o důsledcích odmítnutí lékařského vyšetření nezletilou osobou bez doprovodu;
- b) nezletilé osoby bez doprovodu nebo jejich zástupci souhlasili s provedením vyšetření k určení věku dotyčné nezletilé osoby a
- c) rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl nezletilé osoby bez doprovodu, která odmítla lékařské vyšetření podstoupit, nebylo založeno výlučně na tomto odmítnutí.

Skutečnost, že nezletilá osoba bez doprovodu odmítla podstoupit lékařské vyšetření, nebrání rozhodujícímu orgánu rozhodnout o žádosti o azyl.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 31, 6.2.2003, s. 18.

6. Při provádění tohoto článku se členské státy řídí především nejlepšími zájmy dítěte.

Článek 18

Zajištění

1. Členské státy nezajistí osobu pouze z toho důvodu, že se jedná o žadatele o azyl.

2. Je-li žadatel o zajištění, členské státy zajistí možnost rychlého soudního přezkumu.

Článek 19

Postup v případě zpětvzetí žádosti

1. Pokud členské státy ve vnitrostátních právních předpisech stanoví možnost výslovného zpětvzetí žádosti, zajistí, aby v případě výslovného zpětvzetí žádosti o azyl žadatelem rozhodující orgán rozhodl buď o zastavení posuzování žádosti nebo o jejím zamítnutí.

2. Členské státy mohou rovněž stanovit, že rozhodující orgán může rozhodnout o zastavení posuzování žádosti, aniž by vydal rozhodnutí. V takovém případě členské státy zajistí, aby rozhodující orgán učinil ve spisu žadatele příslušnou poznámku.

Článek 20

Postup v případě konkludentního zpětvzetí žádosti nebo odstoupení od žádosti

1. Existuje-li důvod se domnívat, že žadatel o azyl vzal konkludentně svou žádost o azyl zpět nebo od ní odstoupil, zajistí členské státy, aby rozhodující orgán rozhodl buď o zastavení posuzování žádosti nebo o jejím zamítnutí na základě toho, že žadatel neprokázal nárok na postavení uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES.

Členské státy mohou předpokládat, že žadatel vzal konkludentně svou žádost o azyl zpět nebo od ní odstoupil, zejména pokud se zjistilo, že:

a) nereagoval na žádosti o poskytnutí údajů nezbytných pro žádost podle článku 4 směrnice 2004/83/ES nebo se nedostavil k osobnímu pohovoru podle článků 12, 13 a 14, ledaže žadatel v přiměřené lhůtě prokáže, že k tomu došlo z důvodů, které nemohl ovlivnit;

b) se skrývá nebo bez povolení opustil místo pobytu nebo místo, kde byl zadržován, aniž v přiměřené lhůtě kontaktoval příslušný orgán, nebo v přiměřené lhůtě nesplnil svou ohlašovací či jinou oznamovací povinnost.

Za účelem provedení těchto ustanovení mohou členské státy stanovit lhůty nebo pokyny.

2. Členské státy zajistí, aby žadatel, který se opět ohlásí u příslušného úřadu poté, co bylo rozhodnuto zastavit posuzování jeho žádosti podle odstavce 1 tohoto článku, mohl požádat o opětovné otevření svého případu, pokud se jeho žádost neposuzuje podle článků 32 a 34.

Členské státy mohou stanovit lhůtu, po jejímž uplynutí nelze případ znovu otevřít.

Členské státy zajistí, aby v tomto případě nebyla osoba vyhoštěna v rozporu se zásadou nenavracení.

Členské státy mohou rozhodujícímu orgánu povolit, aby pokračoval v posuzování žádosti ve fázi, ve které bylo pozastaveno.

Článek 21

Role UNHCR

1. Členské státy UNHCR umožní:

a) přístup k žadatelům o azyl včetně těch, kteří se nacházejí v zajištění a v tranzitních prostorách na letištích nebo v přístavech;

b) přístup k informacím o jednotlivých žádostech o azyl, o průběhu řízení a vydaných rozhodnutích, pokud s tím žadatel o azyl souhlasí;

c) v jakékoli fázi řízení předkládat při výkonu svých povinností dohledu podle článku 35 Ženevské úmluvy příslušným orgánům své názory ohledně jednotlivých žádostí o azyl.

2. Odstavec 1 se použije rovněž na organizaci, která pracuje na území dotyčného členského státu jménem UNHCR na základě dohody s tímto členským státem.

Článek 22

Shromažďování údajů k jednotlivým žádostem

Za účelem posuzování jednotlivých žádostí členské státy:

- a) přímo nesdělí údajným původcům pronásledování žadatele o azyl informace o jednotlivých žádostech o azyl nebo skutečnost, že byla podána žádost;
- b) nezískávají od údajných původců pronásledování žadatele o azyl žádné informace způsobem, jímž by tito původci pronásledování byli přímo informováni o tom, že dotyčný žadatel podal žádost, a který by ohrozil nedotknutelnost žadatele nebo na něm závislých osob, nebo svobodu či bezpečnost jeho rodinných příslušníků, kteří dosud žijí v zemi původu.

KAPITOLA III

ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

ODDÍL I

Článek 23

Posuzovací řízení

1. Členské státy zpracovávají žádosti o azyl v rámci posuzovacího řízení v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II.

2. Členské státy zajistí, aby toto řízení bylo dokončeno co nejdříve, aniž by tím bylo dotčeno přiměřené a úplné posouzení.

Členské státy zajistí, aby v případech, kdy není možné vydat rozhodnutí do šesti měsíců, žadatel

- a) byl buď informován o prodlení nebo
- b) na žádost obdržel informaci o časovém rámci, ve kterém lze očekávat rozhodnutí o jeho žádosti. Tato informace nezákládá povinnost členského státu vůči dotčenému žadateli vydat rozhodnutí v uvedeném časovém rámci.

3. Členské státy mohou upřednostnit nebo urychlit posuzování v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II, včetně případů, kdy je žádost pravděpodobně opodstatněná nebo kdy má žadatel zvláštní potřeby.

4. Členské státy mohou rovněž stanovit, že se posuzovací řízení v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II upřednostní nebo urychlí, pokud:

- a) žadatel při podávání své žádosti a jejím zdůvodňování uvedl pouze záležitosti, které nejsou důležité nebo mají jen malý význam pro posouzení toho, zda může být uznán za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES nebo
- b) žadatel zjevně nemůže být uznán za uprchlíka nebo mu nemůže být přiznáno postavení uprchlíka v členském státě podle směrnice 2004/83/ES nebo
- c) žádost o azyl se považuje za nedůvodnou,
 - i) protože žadatel pochází z bezpečné země původu ve smyslu článků 29, 30 a 31, nebo
 - ii) protože se země, která není členským státem, považuje pro žadatele za bezpečnou třetí zemi, aniž je dotčen čl. 28 odst. 1; nebo
- d) žadatel uvedl orgány v omyl tím, že předložil nepravdivé údaje nebo doklady nebo neposkytl důležité údaje nebo doklady ohledně své totožnosti nebo státní příslušnosti, které by mohly mít negativní dopad na rozhodnutí nebo
- e) žadatel podal další žádost o azyl, ve které uvedl jiné osobní údaje nebo
- f) žadatel neposkytl údaje, které by s dostatečnou jistotou umožnily určit jeho totožnost nebo státní příslušnost, nebo zničil doklady totožnosti nebo cestovní doklady, které by pomohly určit jeho totožnost nebo státní příslušnost, nebo se těchto dokladů ve zlém úmyslu pravděpodobně zbavil nebo
- g) žadatel uvedl nesouvislé, protichůdné, nepravděpodobné nebo nedostatečné údaje, které jsou zjevně nepřesvědčivé, pokud jde o jeho tvrzení, že je vystaven pronásledování podle směrnice 2004/83/ES nebo
- h) žadatel podal následnou žádost, která neobsahuje žádné nové důležité informace týkající se jeho zvláštních okolností nebo situace v jeho zemi původu nebo
- i) žadatel bez zjevného důvodu nepodal žádost dříve, i když k tomu měl příležitost nebo

j) žadatel podává žádost pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon dřívějšího anebo blížícího se rozhodnutí, které by vedlo k jeho vyhoštění, nebo

ODDÍL II

Článek 25

Nepřípustné žádosti

k) žadatel bez zjevného důvodu nesplnil povinnosti uvedené v čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2004/83/ES nebo čl. 11 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 20 odst. 1 této směrnice nebo

1. Kromě případů, kdy se žádost neposuzuje podle nařízení (ES) č. 343/2003, nemusí členské státy posuzovat, zda žadatel může být uznán za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES, považuje-li se žádost podle tohoto článku za nepřipustnou.

l) žadatel vstoupil na území členského státu protiprávně nebo si na něm protiprávně prodloužil svůj pobyt a bez zjevného důvodu se co nejdříve nedostavil k orgánům nebo s ohledem na okolnosti svého vstupu nepodal žádost o azyl nebo

2. Členské státy mohou považovat žádost o azyl za nepřipustnou podle tohoto článku, pokud:

m) žadatel představuje hrozbu pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek členského státu nebo byl podle vnitrostátních právních předpisů ze závažných důvodů týkajících se veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku vykonatelně vypořádán nebo

a) postavení uprchlíka přiznal jiný členský stát;

n) žadatel odmítá splnit povinnost nechat si odebrat otisky prstů v souladu s příslušnými právními předpisy Společenství nebo vnitrostátními právními předpisy nebo

b) země, která není členským státem se podle článku 26 považuje za první zemi azylu pro žadatele;

o) žádost podala nesezdaná nezletilá osoba, na kterou se vztahuje čl. 6 odst. 4 písm. c), poté co byla zamítnuta žádost rodičů nebo rodiče odpovědného za nezletilou osobu a nebyly předloženy žádné nové údaje týkající se jejich zvláštních okolností nebo situace v její zemi původu.

c) země, která není členským státem, se podle článku 27 považuje za bezpečnou třetí zemi pro žadatele;

d) žadatel může setrvat v dotyčném členském státě z jiného důvodu a v důsledku toho mu bylo přiznáno postavení, které právy a výhodami odpovídá postavení uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES;

e) žadatel může setrvat na území dotyčného členského státu z jiných důvodů, které ho chrání před navrácením až do výsledku řízení o přiznání postavení podle písmena d);

f) žadatel po pravomocném rozhodnutí podal stejnou žádost;

Článek 24

Zvláštní řízení

1. Odchylně od základních zásad a záruk uvedených v kapitole II mohou členské státy stanovit tato zvláštní řízení:

a) předběžné posouzení za účelem zpracování žádostí, které jsou posuzovány v rámci oddílu IV;

b) řízení za účelem zpracování žádostí, které jsou posuzovány v rámci oddílu V.

2. Členské státy mohou rovněž stanovit odchylku od oddílu VI.

g) osoba závislá na žadateli podá žádost poté, co v souladu s čl. 6 odst. 3 souhlasila, aby její případ byl součástí žádosti podané jejím jménem, a neexistují žádné skutečnosti týkající se situace této závislé osoby, které by odůvodňovaly samostatnou žádost.

Článek 26

Pojetí první země azylu

Zemi lze pro žadatele o azyl považovat za první zemi azylu, pokud

a) žadatel byl v této zemi uznán za uprchlíka a může nadále požívat této ochrany nebo

b) žadatel jinak požívá v této zemi dostatečné ochrany, včetně použití zásady nenavracení,

za předpokladu, že bude touto zemí převzat zpět.

Při uplatnění pojetí první země azylu na zvláštní okolnosti žadatele o azyl mohou členské státy vzít v úvahu čl. 27 odst. 1.

Článek 27

Pojetí bezpečné třetí země

1. Členské státy mohou uplatnit pojetí bezpečné třetí země pouze tehdy, pokud se příslušné orgány přesvědčily, že s osobou žádající o azyl bude v dotyčné třetí zemi zacházeno podle těchto zásad:

- a) není ohrožen život a svoboda z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů;
- b) je dodržována zásada nenavracení v souladu s Ženevskou úmluvou;
- c) je dodržován zákaz vyhoštění, představuje-li to porušení zákazu mučení a krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení, jak stanoven mezinárodním právem;
- d) existuje možnost požádat o přiznání postavení uprchlíka a v případě uznání za uprchlíka obdržet ochranu v souladu s Ženevskou úmluvou.

2. Uplatnění pojetí bezpečné třetí země podléhá pravidlům stanoveným vnitrostátními právními předpisy včetně:

- a) pravidel, která vyžadují, aby existovala vazba mezi osobou žádající o azyl a dotyčnou třetí zemí, na jejímž základě by bylo odůvodněné, aby se tato osoba do dotyčné země odebrala;
- b) pravidel týkajících se metodiky, pomocí níž se mohou příslušné orgány přesvědčit, že pro konkrétní zemi nebo konkrétního žadatele lze uplatnit pojetí bezpečné třetí země. Tato metodika zahrnuje posuzování bezpečnosti země pro určitého žadatele případ od případu nebo vnitrostátní určení zemí, které se obecně považují za bezpečné;

c) pravidel slučitelných s mezinárodním právem, která umožňují jednotlivě posoudit, zda dotyčná třetí země je pro určitého žadatele bezpečná, a poskytují žadateli alespoň možnost napadnout uplatnění pojetí bezpečné třetí země z důvodu, že by byl vystaven mučení a krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestu.

3. Při výkonu rozhodnutí, které se zakládá výlučně na tomto článku, členské státy:

- a) žadatele náležitě vyrozumí a
- b) vydají mu doklad, kterým informují orgány třetí země v jazyce dané země, že žádost nebyla věcně posouzena.

4. Pokud třetí země nepovolí žadateli o azyl vstup na své území, členské státy zajistí, aby mu byl poskytnut přístup k řízení v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II.

5. Členské státy pravidelně informují Komisi o zemích, na které se uplatňuje toto pojetí podle tohoto článku.

ODDÍL III

Článek 28

Nedůvodné žádosti

1. Aniž jsou dotčeny články 19 a 20, mohou členské státy považovat žádost o azyl za nedůvodnou, pouze pokud rozhodující orgán zjistil, že žadatel nesplňuje předpoklady pro přiznání postavení uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES.

2. V případech uvedených v čl. 23 odst. 4 písm. b) a v případech nedůvodných žádostí o azyl, na které se vztahuje některá z okolností uvedených v čl. 23 odst. 4 písm. a) a c) až o), mohou členské státy považovat žádost za zjevně nedůvodnou, je-li to stanoveno vnitrostátními právními předpisy.

Článek 29

Společný minimální seznam třetích zemí považovaných za bezpečné země původu

1. Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem přijmout společný minimální seznam třetích zemí, které členské státy považují za bezpečné země původu podle přílohy II.

2. Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem změnit společný minimální seznam podle přílohy II tím, že na něj třetí země doplní nebo je z něj vypustí. Komise přezkoumá žádost Rady nebo členského státu, aby předložila návrh na změnu společného minimálního seznamu.

3. Při vypracování návrhu podle odstavců 1 a 2 využije Komise informací členských států, vlastních informací a případně informací UNHCR, Rady Evropy nebo jiných významných mezinárodních organizací.

4. Požádá-li Rada Komisi, aby předložila návrh na vypuštění třetí země ze společného minimálního seznamu, pozastavuje se s ohledem na tuto třetí zemi povinnost členských států podle čl. 31 odst. 2 od prvního dne následujícího po žádosti Rady o předložení takového návrhu.

5. Požádá-li členský stát Komisi, aby předložila Radě návrh na vypuštění třetí země ze společného minimálního seznamu, oznámí tento členský stát Radě písemně žádost, kterou Komisi předložil. Povinnost tohoto členského státu podle čl. 31 odst. 2 se s ohledem na tuto třetí zemi pozastavuje od prvního dne následujícího po oznámení Radě.

6. O pozastavení podle odstavců 4 a 5 je informován Evropský parlament.

7. Pozastavení podle odstavců 4 a 5 skončí po uplynutí tří měsíců, nepředloží-li Komise před uplynutím tohoto období návrh na vypuštění třetí země ze společného minimálního seznamu. Pozastavení v každém případě končí, pokud Rada zamítne návrh Komise na vypuštění třetí země ze seznamu.

8. Na žádost Rady předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o tom, zda je situace v zemi, která je uvedena na společném minimálním seznamu, nadále v souladu s přílohou II. Při předkládání zprávy Komise případně předloží doporučení nebo návrhy, které považuje za vhodné.

Článek 30

Vnitrostátní určení třetích zemí za bezpečné země původu

1. Aniž je dotčen článek 29, mohou členské státy za účelem posuzování žádostí o azyl zachovat nebo přijmout právní předpisy, které v souladu s přílohou II umožňují určit za bezpečné

země původu i jiné třetí země než ty, které jsou uvedeny na společném minimálním seznamu. To může zahrnovat i určení části země za bezpečnou, jsou-li ve vztahu k této části splněny podmínky uvedené v příloze II.

2. Odchylně od odstavce 1 mohou členské státy za účelem posuzování žádostí o azyl zachovat právní předpisy platné k 1. prosinci 2005, které umožňují určit za bezpečné země původu i jiné třetí země než ty, které jsou uvedeny na společném minimálním seznamu, jsou-li přesvědčeni, že osoby v dotyčné třetí zemi nejsou obecně vystaveny:

a) pronásledování, jak je vymezeno v článku 9 směrnice 2004/83/ES, ani

b) mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestu.

3. Členské státy mohou rovněž zachovat právní předpisy platné k 1. prosinci 2005, které umožňují určit za bezpečnou část země, nebo určit zemi nebo část země za bezpečnou pro určitou skupinu osob v této zemi, jsou-li ve vztahu k této části nebo skupině splněny podmínky odstavce 2.

4. Při hodnocení, zda je země bezpečnou zemí původu podle odstavců 2 a 3, zohlední členské státy právní situaci, uplatňování práva a obecnou politickou situaci v dotyčné třetí zemi.

5. Hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, se zakládá na řadě zdrojů informací, zejména informací jiných členských států, UNHCR, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací.

6. Členské státy oznámí Komisi země, které v souladu s tímto článkem určily za bezpečné země původu.

Článek 31

Pojetí bezpečné země původu

1. Třetí zemi, která byla v souladu s článkem 29 nebo 30 určena za bezpečnou zemi původu, lze po jednotlivém posouzení žádosti považovat pro určitého žadatele o azyl za bezpečnou zemi původu, pouze pokud:

a) žadatel má státní příslušnost této země nebo

b) žadatel je osobou bez státní příslušnosti a dříve v této zemi běžně pobýval

a žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou a mohl tak být uznán za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES.

2. V souladu s odstavcem 1 členské státy považují žádost o azyl za nedůvodnou, je-li třetí země určena podle článku 29 za bezpečnou zemi.

3. Členské státy dále ve vnitrostátních právních předpisech stanoví pravidla a úpravy týkající se uplatnění pojetí bezpečné země původu.

ODDÍL IV

Článek 32

Následné žádosti

1. Pokud osoba, která v členském státě požádala o azyl, v témže členském státě předloží další údaje nebo podá následnou žádost, může členský stát posoudit tyto další údaje nebo prvky následné žádosti v rámci posuzování předchozí žádosti nebo v rámci přezkumu rozhodnutí, proti kterému byl podán opravný prostředek, pokud v tomto rámci mohou příslušné orgány vzít v úvahu a posoudit všechny prvky, na nichž se zakládají další údaje nebo následná žádost.

2. Navíc mohou členské státy použít zvláštní řízení podle odstavce 3, pokud osoba podá následnou žádost o azyl:

a) poté, co v souladu s články 19 nebo 20 svou předchozí žádost vzala zpět nebo od ní odstoupila;

b) poté, co bylo vydáno rozhodnutí o předchozí žádosti. Členské státy mohou rovněž rozhodnout, že se toto řízení použije až po vydání pravomocného rozhodnutí.

3. Následná žádost o azyl podléhá nejprve předběžnému posouzení, zda se po zpětvzetí předchozí žádosti nebo po vydání rozhodnutí o žádosti podle odst. 2 písm. b) tohoto článku objevily nebo byly žadatelem předloženy nové prvky nebo zjištění týkající se posouzení, zda ho lze uznat za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES.

4. Pokud se po předběžném posouzení podle odstavce 3 tohoto článku objeví nebo jsou žadatelem předloženy nové

prvky či zjištění, které významně zvyšují pravděpodobnost uznání žadatele za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES, posuzuje se žádost dále podle kapitoly II.

5. V souladu s vnitrostátními právními předpisy mohou členské státy dále posuzovat následnou žádost, existují-li jiné důvody pro obnovení řízení.

6. Členské státy mohou rozhodnout o dalším posuzování žádosti, pouze pokud dotyčný žadatel nemohl v předchozím řízení bez vlastního zavinění uvést skutečnosti uvedené v odstavcích 3, 4 a 5 tohoto článku, zejména při využití svého práva na účinný opravný prostředek podle článku 39.

7. Postup podle tohoto článku se může použít rovněž v případě závislé osoby, která podá žádost poté, co v souladu s čl. 6 odst. 3 souhlasila s tím, aby její případ byl součástí žádosti podané jejím jménem. V takovém případě předběžné posouzení podle odstavce 3 tohoto článku sestává z posouzení, zda s ohledem na situaci této závislé osoby existují skutečnosti, které samostatnou žádost odůvodňují.

Článek 33

Nedostavení se

Členské státy mohou zachovat nebo přijmout postup stanovený v článku 32 v případě žádosti o azyl podané později žadatelem, který úmyslně nebo v důsledku hrubé nedbalosti nevyhledal přijímací středisko nebo se ve stanovené době nedostavil k příslušným orgánům.

Článek 34

Procesní pravidla

1. Členské státy zajistí, aby žadatelé o azyl, jejichž žádost podléhá předběžnému posouzení podle článku 32, měli záruky uvedené v čl. 10 odst. 1.

2. Členské státy mohou ve vnitrostátních právních předpisech stanovit pravidla pro předběžné posouzení podle článku 32. Tato pravidla mohou mimo jiné:

a) uložit dotyčnému žadateli povinnost, aby uvedl skutečnosti a předložil důkazy, které odůvodňují nové řízení;

b) vyžadovat, aby dotyčný žadatel předložil nové informace v určité lhůtě poté, co je získal;

- c) povolit, aby bylo provedeno předběžné posouzení pouze na základě písemného podání bez osobního pohovoru.

Tyto podmínky nesmí znemožnit přístup žadatelů o azyl k novému řízení, ani vést k účinnému odepření nebo výraznému omezení tohoto přístupu.

3. Členské státy zajistí, aby

- a) žadatel byl vhodným způsobem informován o výsledku předběžného posouzení a v případě, že žádost nebude dále posuzována, o důvodech a o možnostech opravných prostředků proti tomuto rozhodnutí;
- b) rozhodující orgán co nejdříve posoudil následnou žádost v souladu s kapitolou II, nastane-li některá ze situací uvedených v čl. 32 odst. 2.

ODDÍL V

Článek 35

Řízení na hranicích

1. Členské státy mohou v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II stanovit řízení, kterými se na hranicích nebo v tranzitních prostorách členského státu rozhoduje o žádostech podaných na těchto místech.

2. Neexistují-li však řízení podle odstavce 1, mohou členské státy s výhradou ustanovení tohoto článku a v souladu s právními a správními předpisy platnými k 1. prosinci 2005 zachovat řízení, která se odchyľují od základních zásad a záruk uvedených v kapitole II a kterými se na hranicích nebo v tranzitních prostorách rozhoduje o povolení vstupu na jejich území žadatelům o azyl, kteří na tato místa přicestovali a podali zde žádost o azyl.

3. Řízení uvedená v odstavci 2 zejména zajistí, aby:

- a) dotyčné osoby mohly setrvat na hranici nebo v tranzitních prostorách členského státu, aniž je dotčen článek 7;
- b) dotyčné osoby byly neprodleně informovány o svých právech a povinnostech podle čl. 10 odst. 1 písm. a);
- c) dotyčné osoby mohly případně využít služeb tlumočnicka podle čl. 10 odst. 1 písm. b);
- d) s dotyčnými osobami byl podle článků 12, 13 a 14 proveden pohovor předtím, než příslušný orgán v tomto

řízení rozhodne o jejich žádosti o azyl, který povedou osoby s patřičnými znalostmi příslušných norem platných v oblasti azylového a uprchlického práva;

- e) dotyčné osoby mohly podle čl. 15 odst. 1 konzultovat právního zástupce nebo jiného poradce, který je podle vnitrostátních právních předpisů jako takový přípustný nebo povolený, a
- f) v případě nezletilých osob bez doprovodu byl dotyčné osobě ustanoven zástupce podle čl. 17 odst. 1, ledaže se použije čl. 17 odst. 2 nebo 3.

V případě, že příslušný orgán odmítne povolit vstup, uvede věcné a právní důvody, proč se žádost o azyl považuje za nedůvodnou nebo nepřipustnou.

4. Členské státy zajistí, aby rozhodnutí v rámci řízení podle odstavce 2 bylo vydáno v přiměřené době. Není-li rozhodnutí vydáno do čtyř týdnů, povolí se žadateli o azyl vstup na území členského státu, aby mohla být jeho žádost zpracována v souladu s ostatními ustanoveními této směrnice.

5. V případě zvláštního druhu příjezdu nebo příjezdu velkého počtu státních příslušníků třetí země nebo osob bez státní příslušnosti, které podávají žádost o azyl na hranici nebo v tranzitním prostoru, kdy z praktického hlediska není možné použít ustanovení odstavce 1 nebo zvláštní řízení stanovené v odstavcích 2 a 3, lze toto řízení uplatnit také v případech a po dobu, kdy jsou tyto státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti běžně ubytovány v blízkosti hranice nebo tranzitního prostoru.

ODDÍL VI

Článek 36

Pojetí evropských bezpečných třetích zemí

1. Členské státy mohou stanovit, že posouzení žádosti o azyl a posouzení bezpečnosti žadatele v jeho zvláštní situaci podle kapitoly II se neprovede vůbec nebo se neprovede zcela, pokud příslušný orgán na základě skutečností zjistil, že žadatel o azyl chce vstoupit na jeho území protiprávně nebo na něj protiprávně vstoupil z bezpečné třetí země podle odstavce 2.

2. Pro účely odstavce 1 lze třetí zemi považovat za bezpečnou, pouze pokud:

- a) bez zeměpisných omezení ratifikovala Ženevskou úmluvu a dodržuje její ustanovení;

b) má zákonem stanovené azylové řízení;

KAPITOLA IV

ŘÍZENÍ O ODNĚTÍ POSTAVENÍ UPRCHLÍKA

Článek 37

Odnětí postavení uprchlíka

c) ratifikovala Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a dodržuje její ustanovení, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků a

Členské státy zajistí, aby bylo možné zahájit posouzení k odnětí postavení uprchlíka určité osobě, objeví-li se nové prvky nebo zjištění naznačující, že existují důvody pro nové posouzení oprávněnosti jejího postavení uprchlíka.

d) Rada ji určila za bezpečnou v souladu s odstavcem 3.

Článek 38

Procesní pravidla

3. Rada přijme nebo změní kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem společný seznam třetích zemí, které se pro účely odstavce 1 považují za bezpečné třetí země.

1. Členské státy zajistí, aby v případech, kdy příslušný orgán zvažuje podle článku 14 směrnice 2004/83/ES odejmout státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti postavení uprchlíka, měla dotyčná osoba tyto záruky:

4. Dotyčné členské státy ve vnitrostátních právních předpisech stanoví úpravy provádění ustanovení odstavce 1 a důsledky rozhodnutí podle těchto ustanovení v souladu se zásadou nenavrácení podle Ženevské úmluvy, včetně výjimek z použití tohoto článku z humanitárních nebo politických důvodů či na základě mezinárodního veřejného práva.

a) je písemně informována o tom, že příslušný orgán znovu posuzuje oprávněnost jejího postavení uprchlíka, a o důvodech tohoto nového posuzování a

5. Při výkonu rozhodnutí, které se zakládá výlučně na tomto článku, dotyčné členské státy:

b) má příležitost, aby při osobním pohovoru podle čl. 10 odst. 1 písm. b) a článků 12, 13 a 14 nebo v písemném prohlášení uvedla důvody, proč by jí nemělo být postavení uprchlíka odňato.

a) žadatele náležitě vyrozumí a

Členské státy dále zajistí, aby v rámci tohoto řízení:

b) vydají mu doklad, kterým informují orgány třetí země v jazyce dané země, že žádost nebyla věcně posouzena.

c) mohl příslušný orgán získat přesné a aktuální informace z různých zdrojů, např. od UNHCR, týkající se obecné situace, která panuje v zemích původu dotyčných osob, a

6. Pokud bezpečná třetí země nepřevezme žadatele o azyl zpět, členské státy zajistí, aby mu byl poskytnut přístup k řízení v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II.

d) jsou-li shromažďovány informace k jednotlivému případu za účelem nového posouzení postavení uprchlíka, aby tyto informace nebyly získány od původců pronásledování způsobem, jímž by tito původci pronásledování byli přímo informováni o tom, že dotyčná osoba je uprchlíkem, jehož postavení se znovu posuzuje, a který by ohrozil nedotknutelnost žadatele nebo na něm závislých osob, nebo svobodu či bezpečnost jeho rodinných příslušníků, kteří dosud žijí v zemi původu.

7. Členské státy, které v souladu s vnitrostátními právními předpisy platnými k 1. prosinci 2005 a na základě kritérií uvedených v odst. 2 písm. a), b) a c) určily třetí země za bezpečné země, mohou na tyto třetí země uplatňovat odstavec 1, dokud Rada nepřijme společný seznam podle odstavce 3.

2. Členské státy zajistí, aby rozhodnutí příslušného orgánu o odnětí postavení uprchlíka bylo sděleno písemně. V rozhodnutí se uvedou věcné a právní důvody a písemně se poskytne poučení o opravných prostředcích.

3. Jakmile příslušný orgán vydá rozhodnutí o odnětí postavení uprchlíka, použijí se rovněž čl. 15 odst. 2, čl. 16 odst. 1 a článek 21.

4. Odchylně od odstavců 1, 2 a 3 tohoto článku mohou členské státy rozhodnout, že postavení uprchlíka ze zákona zaniká v případě ukončení podle čl. 11 odst. 1 písm. a) až d) směrnice 2004/83/ES nebo pokud se uprchlík jednoznačně zřekl toho, aby byl za uprchlíka uznáván.

KAPITOLA V

ŘÍZENÍ O OPRAVNÉM PROSTŘEDKU

Článek 39

Právo na účinný opravný prostředek

1. Členské státy zajistí, aby žadatelé o azyl měli právo na účinný opravný prostředek před soudem nebo tribunálem proti:

- a) rozhodnutí o jejich žádosti o azyl, včetně rozhodnutí:
 - i) považovat žádost za nepřijatelnou podle čl. 25 odst. 2,
 - ii) vydaného na hranici nebo v tranzitních prostorách členského státu podle čl. 35 odst. 1,
 - iii) neprovést posouzení podle článku 36;
- b) zamítnutí obnovit posuzování žádosti po jeho zastavení podle článků 19 a 20;
- c) rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost podle článků 32 a 34;
- d) rozhodnutí zamítnout vstup v rámci řízení podle čl. 35 odst. 2;

e) rozhodnutí o odnětí postavení uprchlíka podle článku 38.

2. Členské státy stanoví lhůty a další nezbytná pravidla, aby mohl žadatel využít svého práva na účinný opravný prostředek podle odstavce 1.

3. Členské státy v souladu se svými mezinárodními závazky případně stanoví pravidla týkající se:

a) otázky, zda opravný prostředek podle odstavce 1 má za následek to, že žadatel může setrvat v dotyčném členském státě až do rozhodnutí o opravném prostředku;

b) možností právních prostředků nebo ochranných opatření, pokud opravný prostředek podle odstavce 1 nemá za následek to, že žadatel může setrvat v dotyčném členském státě až do rozhodnutí o opravném prostředku. Členské státy mohou stanovit rovněž opravný prostředek z úřední moci; a

c) důvodů pro napadení rozhodnutí podle čl. 25 odst. 2 písm. c) v souladu s metodikou použitou podle čl. 27 odst. 2 písm. b) a c).

4. Členské státy mohou stanovit lhůty, ve kterých má soud nebo tribunál podle odstavce 1 rozhodnutí rozhodujícího orgánu přezkoumat.

5. Bylo-li žadatelé přiznáno postavení, které podle vnitrostátních právních předpisů a právních předpisů Společenství poskytuje stejná práva a výhody jako postavení uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES, lze se domnívat, že žadatel má k dispozici účinný opravný prostředek, pokud soud nebo tribunál rozhodne, že opravný prostředek podle odstavce 1 je nepřijatelný nebo že má vzhledem k nedostatečnému zájmu ze strany žadatele pokračovat v řízení pouze malou nadějí na úspěch.

6. Členské státy mohou ve vnitrostátních právních předpisech stanovit rovněž podmínky pro domněnku, že žadatel vzal konkludentně opravný prostředek podle odstavce 1 zpět nebo od něj odstoupil, společně s pravidly pro následný postup.

KAPITOLA VI

OBEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 40

Napadení orgány veřejné správy

Touto směrnicí není dotčena možnost orgánů veřejné správy napadnout podle vnitrostátních právních předpisů správní nebo soudní rozhodnutí.

Článek 41

Důvěrnost

Členské státy zajistí, aby orgány provádějící tuto směrnici byly vázány zásadou zachování důvěrnosti podle vnitrostátních právních předpisů ve vztahu k veškerým informacím, které získají v průběhu své práce.

Článek 42

Zpráva

Nejpozději do 1. prosince 2009 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice v členských státech a případně navrhne nezbytné změny. Členské státy předají Komisi všechny informace, které jsou vhodné pro přípravu této zprávy. Po předložení této zprávy předkládá Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice v členských státech nejméně jednou za dva roky.

Článek 43

Provedení

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 1. prosince 2007. Co se týče článku 15, členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 1. prosince 2008. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 44

Přechod

Členské státy použijí právní a správní předpisy uvedené v článku 43 u žádostí o azyl podaných po 1. prosinci 2007 a u řízení k odnětí postavení uprchlíka zahájených po 1. prosinci 2007.

Článek 45

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 46

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Bruselu dne 1. prosince 2005.

Za Radu

Ashton of UPHOLLAND
předseda

PŘÍLOHA I

Definice „rozhodujícího orgánu“

Dokud platí ustanovení čl. 17 odst. 1 *Refugee Act 1996* (ve znění pozdějších předpisů), může mít Irsko při provádění této směrnice za to, že:

- „rozhodujícím orgánem“ podle čl. 2 písm. e) této směrnice se rozumí *Office of the Refugee Applications Commissioner*, pokud jde o posouzení toho, zda by měl být žadatel prohlášen za uprchlíka či nikoliv, a
- „rozhodnutí v prvním stupni“ podle čl. 2 písm. e) této směrnice zahrnují doporučení *Refugee Applications Commissioner*, pokud jde o to, zda by měl být žadatel prohlášen za uprchlíka či nikoliv.

Irsko uvědomí Komisi o případných změnách čl. 17 odst. 1 *Refugee Act 1996* (ve znění pozdějších předpisů).

PŘÍLOHA II

Určení bezpečných zemí původu pro účely článku 29 a čl. 30 odst. 1

Země se považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice 2004/83/ES, k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

Při tomto hodnocení se vezme v úvahu mimo jiné rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím:

- a) příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují;
- b) dodržování práv a svobod stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě proti mučení, a to zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 zmíněné evropské úmluvy nelze odchýlit;
- c) dodržování zásady nenavracení podle Ženevské úmluvy;
- d) systému účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod.

PŘÍLOHA III

Definice „žadatele“ nebo „žadatele o azyl“

Dokud platí ustanovení „*Ley 30/1992 de Régimen jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común*“ ze dne 26. listopadu 1992 a „*Ley 29/1998 reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa*“ ze dne 13. července 1998, může Španělsko při provádění této směrnice mít za to, že pro účely kapitoly V zahrnuje definice „žadatele“ nebo „žadatele o azyl“ v čl. 2 písm. c) této směrnice „*recurrente*“ ve smyslu výše uvedených zákonů

Za účelem využití práva na účinný opravný prostředek podle kapitoly V má „*recurrente*“ nárok na stejné záruky podle této směrnice jako „žadatel“ nebo „žadatel o azyl“.

Španělsko uvědomí Komisi o případných změnách výše uvedených zákonů.
